

כ"ג באב תשפ"ב
20 באוגוסט 2022
סמך : אא780

דחוף

לכבוד

1. ח"כ יאיר לפיד, ראש הממשלה
2. ח"כ אביגדור ליברמן שר האוצר
3. ח"כ יפעת שאשא-ביטון, שרת החינוך

שלום רב,

הנדון: חתימת הסכם שכר עם ארגוני המורים

הנני פונה אליכם בשם מרשי, פורום קהלת, בעניין ההסכם המסתמן עם ארגוני המורים לקראת פתיחת שנת הלימודים תשפ"ב, כדי להתריע מפני חתימה על הסכם בעל השלכות עתידיות כבדות בתקופת בחירות.

בתמצית –

בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, משרד האוצר וממשלת ישראל מנועים מלחתום הסכם ארוך-טווח וכבד-משמעויות עם ארגוני המורים (כמו גם עם גורמים אחרים). זאת נוכח חובת הריסון והאיפוק בתקופת בחירות, ובייחוד משום שהסכם על תוספות שכר בעת הזו ישלול מן הממשלה העתידית את האמצעי היחידי לקידום שינויים יסודיים הנדרשים במערכת החינוך ובמודל ההעסקה של המורים, שינויים שגם שר האוצר הצהיר על דבר נחיצותם. מוטל אפוא על הממשלה למצוא פתרונות זמניים ובלתי מחייבים לפתרון המשבר ולהותיר את גיבוש הפתרון המלא לממשלה הבאה לכשתקום.

הממשלה הנוכחית מחזיקה לפי חוק במלוא הסמכויות שיש לכל ממשלה. אולם לאחר שנחקק החוק לפיזור הכנסת ה-24 ואנו מצויים לקראת בחירות, על הממשלה המכהנת לנהוג באיפוק ובריסון בייחוד בקבלת החלטות שיש להן השלכות עתידיות כבדות משקל. זאת הן מחמת העדר ביקורת אפקטיבית של הכנסת על הממשלה; הן מחמת הצורך שלא לכבול את ידי הממשלה הבאה; והן מחמת החשש שבתקופה שלקראת בחירות עלולות להתקבל החלטות במטרה לגרוף אהדה ציבורית בטווח הקצר, על חשבון הטווח הארוך.

אשר על כן מוטל על הממשלה בעת הזו לנהוג באיפוק וריסון ולהימנע מקבלת החלטות בלתי הפיכות (ראו בעניין זה בבג"ץ 5167/00 פרופ' הלל וייס עו"ד נ' ראש-הממשלה של מדינת ישראל, נה(2) 455

(2001); בג"ץ 9202/08 ח"כ לימור לבנת נ' ראש הממשלה (4.12.2008)).

גם כאשר מדובר בהחלטות ופעולות שיש הכרח לבצען, מוטל על הממשלה לבחור בחלופת הפתרון שתצמצם ככל הניתן את כבילת ידי הממשלה הבאה – פתרון מינימלי, הכרחי וזמני.

בענייננו, חתימה על הסכם קיבוצי הכולל תוספות שכר משמעותה כבילת ידי הממשלה הבאה למצב הנוכחי, תוך שלילת הכלים שעשויים לעמוד לרשותה לטובת קידום השינויים הנחוצים במערכת החינוך. זו פגיעה קשה באינטרס הציבורי.

הצורך בשינויים יסודיים ידוע לכל, ושר האוצר עצמו הבהיר את נחיצותם: בתחומי גמישות התעסוקה, מיקוד העלאת השכר במורים הצעירים, התאמת ימי החופשה של מערכת החינוך לצרכי המשק, ועוד כהנה וכהנה כפי שקבעו זה מכבר כל הוועדות המקצועיות שעסקו בנושא.

אולם הממשלה הנוכחית, תחת תקופת הבחירות ומגבלותיה, אינה יכולה ואינה בנויה להחליט על שינויים אלו תוך כבילת הממשלה הבאה. על כן כל התחייבות לתוספת שכר למורים משמעותה שלילת המנוף לטובת קידום בממשלה הבאה שתיבחר.

זו עשויה להתברר כהעדפת האינטרס קצר הטווח, נוכח איומי השביתה ותקופת הבחירות על כל הנלווה לכך, תוך פגיעה קשה בציבור ובאינטרס הציבורי. זהו בדיוק מצב הדברים שבו ממשלה בתקופת בחירות עלולה לקבל החלטות תחת לחץ וסחיטה, באופן שלא יחייב אותה לשאת באחריות לתוצאותיו בעוד שבועות אחדים. כאמור, בהתאם לפסיקת בית המשפט, הממשלה הנוכחית מנועה מלעשות זאת. בעת כזו נדרש ריסון ביתר שאת.

אשר על כן נבקשכם להבהיר במענה למכתבנו זה כי לא ייחתם כל הסכם עם ארגוני המורים שיש בו שינוי בתחום השכר, למעט מתן מענק או תשלום חד-פעמיים שיביאו לידי ביטוי את הצורך לתת פיצוי מיידי על שחיקת השכר, וכי הסכם שכר כולל ייחתם לאחר גיבוש התכנית לשינויים יסודיים בהתאם למדיניות הממשלה הבאה שתיבחר, לאחר דיוני התקציב.

בהעדר מענה משביע רצון בתוך שבעה ימים, או בהתאם לנסיבות, נשקול פנייה לערכאות שיפוטיות.

בברכה,

אריאל ארליך, עו"ד

פורום קהלת

העתק: עו"ד גלי בהרב-מיארה, היועצת המשפטית לממשלה